

4

HANGKÉPZÉS ÉS GYAKORLATOK A BESZÉDHIKÁK ELHÁRÍTÁSÁRA

BESZÉDHIKÁSÁK, TANÍTÓK, TANÁROK, PÁPOK ÉS
A KÖZÖNSÉG HASZNÁLATÁRA ÍRTA:

MARKOVICS ÁRPÁD,
A SIKETNÉMÁK DEBRECENI INTÉZETÉNEK
IGAZGATÓJA.

Loz. 822.

Ms. P. 180

nyl. 300.
LOPTAM
A DEBRECENI REF. TANÍTÓKÉPZŐ
PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁRÁBÓL.
Ped. 143.

DEBRECEN, 1933.
GRÜNMANN SÁNDOR
FERENC JÓZSEF ÚT 69.

Tiszántúli Református Egyházkerület
Nagykönyvtára, Debrecen
2-2678

TTRE NAGYKÖNYVTÁR

001001039694

A szerző előszava.

Statisztikai adatok szerint hazánk minden tizezer lakosa közül harminchárom beszédhibás. Kilencmilliónyi magyarságunk között tehát mintegy kétszázkilencvenhétezerre tehető azoknak a száma, akiknek beszédje a rendes beszéd jelenségeitől merően különbözik.

Az ilyen, egyébként normális képességű, rendes munkabírásu, egészséges érzésű és cselekvésű egyének, vagy a nyelv egyes hangjainak kiejtésénél jelentkező nehézségekbe, gátlásokba ütköznek, vagy a hang tisztasága, a beszéd folyékonysága, érthetősége tekintetében képtelenek a rendes beszéd követelményeinek megfelelni.

A tudománynak régi törekvése oly módszer kidolgozása, amellyel a beszédhibás helyzetét enyhíteni lehet, melynek alkalmazása mellett a bántalom lényegesen visszafejlődik, sőt teljesen is megszüntethető.

E nagyhorderejű kérdés megoldását az orvos és a pedagógus vállvetett munkásságától várta.

Az orvost kutató munkája rávezette a beszédhiba lényegének, a bántalmat kiváltó, előidéző okoknak megismerésére; a baj megelőzésére, elhárítására irányuló harcát a siker reményével az orvos ez után kezdhette meg.

A pedagógus feladatát képezte, hogy fonetikai szempontok — a kiejtés nehézségének fokozata szerint — hangoztatási és beszédgyakorlatokat állítson össze, melyeken — utmutatás szerint — a beszédhibás a hangok helyes képzését és a beszédet gyakorolhassa, hibáit levetkőzze.

Ma már számosan vannak, kiket megszabadított beszédhibájuktól az orvosnak és a pedagógusnak tudással párosult szeretete, de mennyi még azoknak a beszédhibásoknak a száma, akiket életkörülményeik mostohasága akadályoz meg abban, hogy gyógyulást keressenek, bántalmuk elhárítása érdekében bármit is tessenek.

Pedig gyógyulásra ezek is vágnak, szenvedéseiktől szabadulni ezek is szeretnének, még is tennének ennek érdekében minden tőlük telhetőt, csak tudnák, mit kell cselekedniök.

Ezeknek a gyakran félreismert, már-már önbizalmat vesztett, félénk egyéneknek — gyermekek, felnőttek számára egyaránt — irtam e könyvecskét, hogy belőle könnyebbülést, enyhülést, gyógyulást merithessenek.

Könyvem szelleméhez, irányához hasonló mű szakirodal-munkban eddig még meg nem jelent.

Dr Sarbó Artur egyetemi tanárnak „A Beszéd Összes Vonatkozásában“ c. könyve a szakemberek előtt általánosan ismert, tartalmánál fogva azonban nem a beszédhibásak kezébe való, inkább azok számára íródottnak látszik, kik a beszédhibák kezelésére kívánnak képesítést szerezni.

Rendszeres hangoztatási és beszédgyakorlatokat Roboz József, a siketnémák váci kir. orsz. intézetének néhai igazgatója állított össze és adott ki 1896-ban. E mű azóta teljesen elavult; tartalma céltévesztett, mert szó és beszédgyakorlatait nem a társalgási nyelv élő szólamaiból, gyakori kifejezéseiből vette, hanem az irodalmi nyelv holt frázisaiból állította össze. Tehát nem annyira a beszédjavítás szolgálatában áll, mint inkább olyan — a beszédhibás előtt új — kifejezésekre tanít, melyeknek a mindennapi élet forgatagában hasznát venni nem lehet.

Mert mi haszna, ha a beszédhibás gördülékeny folyékony-sággal recitálja az ilyen és ehhez hasonló frázisokat: „Gazdag a földek határa, völgy, halom borul virágba. Gyakran nem érti emberét a kor. Gyönyörrel járom esténként a tájt. Gyémánt madár dalol csengő-zengő ágon“ stb., ellenben ha rég nem látott barátjával találkozik, még nyögve sem képes kimondani: szervusz, hogy vagy? de rég nem láttalak, gyere be, igazán, nagyon örülök. hogy eljöttél, ülj le, gyújts rá, stb. stb.

A beszédhangok képzésmódjáról, utasításokról, melyek szerint a beszédhibás gátlások jelentkezésekor magán segíthet, Roboz könyvében szó sincsen. Különösen nem ad alkalmat Roboz könyve a beszédhibás öntevékenységének kifejtésére, mindig kész szövegen nyargal, utánmondat, ismételtet, de nem készíti a beszédhibást önkéntes megnyilatkozásra.

Könyvecském megírásánál e hibákon igyekeztem segíteni. A beszédhibást a társalgási nyelvben gyakorolom és ez természetes is, mert hiszen a beszédhibásnak minden vágya, minden kívánsága az, hogy a birtokában levő élő nyelv szólamait tudja minden fennakadás nélkül használni.

Ez a cél pedig nem új, kifejezések tanítása által, hanem a beszéd hibáinak elhárításával, megszüntetésével érhető el.

Hogy a hibás hangok hogyan, mi módon javíthatók meg, erre nézve a hangok képzésmódjának ismertetése nyújt könyvemben tájékoztatást. És ebben különbözik e könyv a szakirodalomban eddig megjelent minden más műtől.

Ha e könyvben foglalt utasításokat a beszédhibás pontosan követi, a lélekzési, hangoztatási és beszédgyakorlatokat lelkiismeretes pontossággal végzi, ha a felmerülő nehézségektől vissza nem riadva, ha kell, százszor is megpróbálja az első tekintetre elháríthatatlannak látszó akadály legyőzését, célját csak úgy el fogja érni, mintha szakember jelenlétében és útasítására cselekednék.

Hasznos szolgálatot tehet e könyv a szülőknek gyermekeik beszédhibáinak elhárításánál s módot nyújt az oktatás munkásainak, a lelkészkedő papságnak, hogy beszédhibás tanítványaiknak, ismerőseiknek hálára kötelező szolgálatot tehessenek.

A nyelv keletkezése.

Amint felismerte az ember embertársában a hozzá hasonló, érző és gondolkozó lényt, szükségét érezte annak, hogy érzéseit, gondolatait másokkal közölni tudja.

Kutatott tehát eszköz után, mellyel lelkének tartalmát kifejezésre juttassa.

A külvilág jelenségeiről érzékszerveink utján szerzünk tudomást, a közlés számára tehát oly eszközt kellett feltalálni, mely az érzékszervekre hat. Két érzékszerv jöhetett itt számításba: a szem és a fül, a látás és hallás.

E két érzékszervre támaszkodva keletkezett a kifejezésnek két természetes eszköze: a *hangzónyelv* és a *jelnyelv*. Előbbi a fül, utóbbi a szem utján közvetít.

Bár a közlésnek e két nyelv egyformán természetes és hasznos eszköze, a *hangzónyelv*, mivel használata kényelmesebb és kevesebb félreértést okoz, általánosan elterjedt, míg a jelelő mozgás, a *jelnyelv*, néhány őshangzótól kiserve a legkezdetlegesebb természeti népek érintkezési eszköze maradt.

A nyelv az embernek nem vele született képessége, ezt is, mint minden egyéb ismeretet, az élet folyamán kell elsajátítanuk.

Elsajátítása utánzáson alapul. A csecsemő bölcsőkorától hallja a beszédet, utánozza azt s a második évben a természet ingyen adományaként maga is beszél. (Amilyen beszédet hall a csecsemő, olyat utánoz; hibásan ne beszéljünk előtte, mert hibásbeszédüvé válik.)

Hagyjuk csak azonban a csecsemőt oly helyen felnővekedni, hol emberi hangot, beszédet sohasem hallhat, néma marad.

Kit nevezünk beszédhibásnak?

Előfordulnak esetek, mikor a beszédfejlődés a csecsemőnél egyáltalán nem, vagy későn indul meg és rendellenes irányt mutat.

Ily esetekben a gyermek hangján a kiejtés tisztasága, természetessége-, beszédjén a folyékonyság, érthetőség szempontjából

jellegzetes elváltozások észlelhetők. Ezek oly mértékig is fokozódhatnak, hogy a gyermek teljesen képtelen a hangzónyelv használatára.

A nyelv elemeit tevő hangokat szokásos könnyedséggel kiejteni nem tudó, a természetes beszéd használatában gátolt egyéneket beszédhibásnak nevezzük.

A beszédhibások tehetség szerinti megoszlása.

Képesség tekintetében a hibásbeszédűek általában úgy oszlanak meg, mint az épbeszédűek.

Vannak közöttük gyengétehetségűek, normálképességűek és tehetségesek.

Az első csoportba tartozók százalékszámával magasabb az épbeszédűek között található gyengétehetségűek számánál, ami rendszerint a bántalmat előidéző okokra vezethető vissza.

A szellemi munkálkodás terén a beszédhibások az épbeszédűekkel teljesen egyenlő értékű eredmények kiküzdésére képesek.

Ennek dacára a megnemértés, félreismerés következtében még is sok gyanúsításnak vannak kitéve iskoláztatásuk idején, az élet folyamán pedig fájdalmas csipkedéseket, méltánytalan mellőzést kénytelenek elviselni.

Nem csoda, ha az emberekkel való érintkezés lelkükben ideges nyugtalanságot támaszt, bizalmatlanokká, zárkózott természetűekké válnak s a társadalomban nem foglalhatják el azt a helyet, mely őket tehetségüknél fogva méltán megilletné.

Hogyan történik a megszólalás?

A beszéd fizikai értelemben mozgás, a beszédet létre hozó szervek mozgása.

Beszédszervünk fuvó hangszer, mely szerkezetére nézve az orgonához hasonlít.

Az orgonának fontos része a fujtató. Ez juttatja a levegőt a szelládába, innen a sipokba. A sip különböző méretű — hosszúságú és szélességű — cső, melynek fejes végében vékony fémlap a nyelv van elhelyezve. A sip hangja a cső — toldalékos cső — mérete szerint változik.

Hangadó szervünknel a fujtatónak megfelel a mellkas. Ennek mozgása — belélekezéskor kitágul, kilehelésnél összehúzódik — jutattja a levegőt a tüdőbe — szelláda —, onnan a gégefőben levő hangszalagokhoz — hártvás sip — és a gégefőhöz csatlakozó garat, orr, torok és szájüregből alakult toldalékos csövön át a szabadba,

A hangok létre hozásánál szerepe van még az eddigieken kívül az állkapocsnak, az ajaknak, a fogaknak, a nyelvnek, a kemény és lágy szájadlásnak és a nyelvcsapnak is.

A megszólaláshoz mindenképp előtte levegőre van szükség. Ennek befogadására szolgál a tüdő. A beszéd megkezdése előtt gondoskodni kell arról, hogy a tüdő megteljen levegővel. Ezt mély belélekezéssel érjük el. *A beszédképzéshez mindenképp csakis a tüdőből kifelé áramló levegőt szabad felhasználni.*

A levegőt a tüdőből kétféleképpen bocsáthatjuk ki. Eltávolíthatjuk anélkül, hogy az utjában a beszéd szerv valamelyik részébe beleütköznék, vagy azt erőteljesebben surolná. Mint pl. ez a szájon át való kilehelésnél történik. Így kapjuk a „h”-t.

Ha a tüdőből kitóduló levegő a gégefőben levő hangszalagokat oly erővel surolja, hogy azok, mint a hegedű hurjai, a nyiretytyű érintésére, rezgésbe jönnek, létre jő a megszólalás.

A hangszalagok rezgése által támasztott hang a zöngé, mely a tagolt hangok legtöbbszörének alapanyaga.

Az á-nak ugyanaz a zöngé az alapanyaga, mint az i-nek, u-nak, m-nek, r-nek stb., csupán a nyelv és az ajakállás — a toldalékos cső formája változása — szerint módosulva halljuk.

A megszólalás a gégefőben történik és azáltal jön létre, hogy a tüdőből kiáramló levegő a hangszalagokat megrezgeti. A zöngét a gégefőre tett ujjainkkal érzékelhetjük.

A hangok osztályozása a képzés módozata szerint.

A beszéd elemeit tevő tagolt hangokat mindenképp előtte abból a szempontból kell vizsgálnunk, vajjon képzésükkor a hangszalagok rezegnek-e vagy sem? Észreint a hangok két fő csoportra különülnek.

A hangszalagok megrezgetésével keletkező hangok a szólók, azok pedig, melyeknek létrehozásánál a hangszalagoknak szerepük nincs, neszek.

Szóló hangok; á, a, o, u, e, é, i, — j, ly — ö, ü, l, r, m, n, ny, v, z, zs, b, d, gy, g, ezek létre hozásánál a főszerep a hangszalagoknak jut.

Neszek: p, t, ty, k, c, cs, f, sz, s, h. Ezek képzésében a hangszalagok részt nem vesznek.

A tüdőből kiáramló zöngés levegő távozhatik: a.) a szájnak az ajkak és a nyelv által módosított kisebb-nagyobb nyílásán, így jön létre az á, a, o, u, e, é, i, — j, ly — o, u; b.) az orrüregén át az m, n, ny hangoztatásakor; c.) a szájüreg valamelyik részén alkotott zárlat feltörésével, amint ezt a b, d, gy, g hangok képzésekor szemlélhetjük.

A hangképzésre felhasznált zöngénélküli levegő vagy szükül-

ten át — f, sz, s, — vagy zárlat feltörésével — p, t, ty, k, c, cs — távozik a szájüregből.

A beszédhiba lényege.

A beszéd, mint érzékelhető jelenség, mozgás. Nem egyszerű, hanem összetett mozgás, mely meghatározott sorrendben játszódik le.

A sorrendtől való legcsekélyebb eltérés zavart okoz, a cél elérését akadályozza, lehetetlenné teszi.

Ha pl. tollal írni akarok, a tollszárat meg kell fognom, a tintatartóhoz kell emelnem, a tollat be kell mártanom a tintába, a papirost érintenem kell a tollheggyel s ekkor kezdek meg az írást.

Ha a mozgássorozatot nem ebben a sorrendben hajtom végre, soha egy betűt sem fogok papírra vethetni,

Ugyanígy vagyunk egy valamely hang létrehozásához szükséges mozgássorozattal is.

Ha pl. a b-t akarom hangoztatni, mindenek előtt levegőre van szükségem. Tehát először be kell lélekzenem. Azután a tüdőbe jutott levegőt a hangszalagok irányába kell indítanom, a hangszalagokat meg kell rezegtetnem s végül az így keletkezett zöngés levegővel a csukott ajkakat fel kell pattantanom. A zár feltörése pillanatában hangzik a b.

Nyilvánvaló, hogy ha a részletezett beszédszervi mozgásokat nem a feltüntetett sorrendben hajtjuk végre, a b nem fog ajkunkról elhangzani.

A beszédhibás némely hangnál vagy hangoknál nem képes beszédszervét a hang képzésének megfelelő sorrendben működtetni, ezért beszédje akadozó, gátolt.

A beszédhiba lényegileg tehát nem más, mint a beszédszervi mozgási zavara.

Gyógyítható-e a beszédhiba ?

A tudomány ez idő szerinti állása szerint erre a kérdésre határozott igennel felelhetünk.

A hangképzés tudatossá tétele, rendszeres hangoztatási és beszédgyakorlatok végzése után a bántalom általában javulást mutat, visszafejlődik, el is tűnik.

Ritkábban előforduló igen súlyos esetekben azonban, a bántalmat előidéző okok természete szerint, csak több-kevesebb javulás érhető el a teljes gyógyulás bekövetkezése nélkül.

Minthogy a beszédhiba a beszédszerv mozgási zavara, mi sem természetesebb, minthogy a beszédhibásnak azokat a meghatározott sorrendű beszédszervi mozgásokat kell megismernie,

gyakorolnia, amelyek a beszéd hangjait létrehozzák, illetve a hangok képzését kell nála tudatosná tenni, hogy a beszéd közben jelentkező nehézségeket a beszédszervi mozgás helyes sorrendjének betartásával elháríthassa.

Lélekzés.

A hangképzéshez, a beszédhez elsősorban levegőre, még pedig sok levegőre van szükség.

A beszédhibások a levegővel rend szerint nem tudnak bánni, főként nem szoktak erőteljesen belélekzeni s ez oknál fogva a beszéd folytonosságához szükséges levegőmennyiséghez sem jutnak hozzá.

A lélekzést lehetőleg szabadban, de minden körülmények között tiszta levegőben gyakorolni kell.

E gyakorlatok célja, hogy tudatosan, lehető gyorsasággal sok levegőt juttassunk a tüdőbe, hogy e szerv élettani feladatának teljesítésén felül szolgálthassa a folyamatos beszédhez szükséges levegőtöbbletet.

A beszédhez természetesen csakis a tüdőből kiáramló levegőt szabad felhasználni.

A beszédhibásnak mindenek előtt meg kell tanulnia helyesen lélekzeni. Ez a következő gyakorlatok végzésével érhető el:

1. Szabadban vagy tiszta levegőjű helyiségben alapállás, páros karlendítés oldalt a fej fölé, egyidejűleg az orron át gyors és mély belélekzés, ez után a nyitott szájon át a karok lassú lebocsátásától kísérve lassú és hosszú kilélekzés. (Tehát az orron át gyorsan és mélyen be, a szájon át lassan és hosszan ki!)
H_____

2. Előbbi gyakorlat azzal a különbséggel, hogy a levegő nem folytonosan, hanem szakgatottan bocsátandó ki és kilélekzés a karok szakgatott lebocsátásával kísérendő. H-h-h-h-h-h-h-h-h-h.

3. Az orron át gyors és mély belélekzés és ugyancsak az orron át lassú és hosszú kilélekzés a már ismert karmozgástól kísérve.

4. Előbbi gyakorlat azzal a különbséggel, hogy a levegőt szakgatottan bocsájtjuk ki.

5. Az orron át gyors és mély belélekzés, a levegőnek a tüdőben a lehetőségig való visszatartása után lassú kibocsátása. (Előbb szájon-, azután orron át.)

6. Előbbi gyakorlat azzal a különbséggel, hogy a levegőt szakgatottan bocsájtjuk ki.

7. Első gyakorlat azzal a különbséggel, hogy a kilehelés végén az á-t hangoztatjuk. H_____á_____

8. Mint előbb, de az á-t szakgatottan. H_____á-á-á-á-á-

csúcsorodnak. Az így támadt kicsi, kerek nyíláson bocsátjuk ki a zöngés levegőt. Az u hangoztatásakor a koponyacsontok rezegnek. A rezgés a fejtetőre tett tenyérrel érzékelendő.

Gyakorlása ugyanúgy történik, mint az eddig ismert hangoké.

Tehát: U _____

U-u

Ú _____ r, u _____ dvar, u _____ borka,

u _____ raskodik, u _____ cca, u _____ nalmas.

Az u-val kezdődő gyakori szavak a füzetbe beírandók és begyakorlandók az eddigiek szerint.

Tudnivalók.

Ha az á-tól az u-felé (á-a-o-u) haladunk, a nyelv mindjobban, erőteljesebben hátrahúzódik, az ajkak mind erőteljesebben előre csúcsorodnak, az ajaknyílás tehát mind szűkebb és szűkebb lesz.

Legmélyebb helyzetét a nyelv az u-nál foglalja el, ugyanennél a hangnál az ajkak a legerőteljesebben nyomulnak előre és a koponyacsontok is rezegnek.

Az e képzése, gyakorlása.

Az eddig ismert és begyakorolt szólalók hangoztatásakor a nyelv hátrafelé-, az ajkak előre irányuló mozgást végeztek.

Az e-nél mindez ellenkezően történik. A nyelv hegye nekifekszük az alsómetszőfogak tövének, háta kissé felemelkedik, a szájzugok kissé hátrahúzódnak. A felső metszőfogak egészen és az alsók élei látszanak.

Gyakorlás az eddigiek szerint:

E _____

E-e

E _____ gér, e _____ rdő, e _____ szes,

e _____ mel, e _____ redeti, e _____ gész-

séges stb.

Az e-vel kezdődő szavak a füzetbe beírandók és begyakorlandók. (A szóban az egymás mellett álló szs hosszú s-nek hangzik. Tehát; egésséges.)

Gyakorlatok :

Az orron át történő gyors és mély belélekezés után hangoztassuk az eddig begyakorolt hangzókat így: á-a-o-u-e-é-i-ö-ü és visszafelé annyiszor, ahányszor egy lélekzetvételre hangoztatni csak képesek vagyunk.

Az előbbi hangsor minden egyes hangjával kezdj és egy lélekzetvételre ejts ki egy-egy szót így :

Á _____ lom, a _____ ranyos, o _____ mlik,
 u _____ raság, e _____ rős, é _____ des, i _____ gaz,
 ö _____ rökös, ü _____ gyes, ugyanez hátulról visszafelé is !

Az m képzése, gyakorlása.

Az eddig megismert és gyakorolt hangoknál a zöngés levegőt mindig a szájon át bocsátottuk ki, a száj tehát mindenik hangnál nyitott volt.

Az m hangoztatásakor a száj csukott, a zöngés levegő az orron át távolodik el.

A m-nél tehát az ajak zárva van, a zöngé az orron át távolodik el. A levegőnek az orron át történő kiáramlása az orr elé tartott kézfejen érzékelendő.

• Gyakorlat :

M _____

M-m

M _____ á _____ m _____ á _____

Má-má-má-má-má-má-má-má-má-má-má-má-má-má-má-má

Má _____ zsa, má _____ kos, má _____ zol, má _____ rtás stb.

M _____ a _____ m _____ a _____

Ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma-ma

Ma _____ dár, ma _____ zsula, ma _____ lom, ma _____ karóni stb.

M _____ o _____ m _____ o _____

Mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo-mo

Mo _____ lnár, mo _____ zi, mo _____ ndat stb.

M _____ u _____ m _____ u _____

Mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu-mu

Mu _____ zsika, mu _____ tat, mu _____ skátli stb.

N _____ o _____ n _____ o _____
 No-no-no-no-no no-no-no-no-no no-no-no-no-no no-no-no-no-no no-no-
 Nó _____ ta, no _____ vember, no _____ tesz
 N _____ u _____ n _____ u _____
 Nu-nu-nu-nu-nu-nu nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nu-nú-
 Nu _____ lla, nu _____ merus, nú _____ biai
 N _____ e _____ n _____ e _____
 Ne-ne-ne-ne ne-ne-ne ne-ne ne-ne-ne-ne-ne ne-ne-ne-ne-ne-ne-
 Ne _____ mes, ne _____ vet, ne _____ sze, ne _____
 N _____ é _____ n _____ é _____
 Né-né-né-né né-né-ré né-né-né-né-né-né-né-né-né-né-né-né-né-
 Né _____ met, né _____ pes, né _____ zdegél
 N _____ i _____ n _____ i _____
 Ni-ni-ni ni-ni-ni-ni ni-ni ni-ni-ni ni-ni-ni-ni ni-ni-ni-ni-ni-né-né-
 Ni _____ ncsen, ni _____ kkel, ni _____ ncstelen
 N _____ ö _____ n _____ ö _____
 Nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-nő-
 Nő _____ vendék, nő _____ vér, nő _____ vény
 N _____ ü _____ n _____ ü _____
 Nü-nü-nü-nü-nü-nü nü-nü-nü nü-nü-nü-nü-nü-nü-nü-nü-nü-nü-
 Nü _____ nüke, nü _____ ansz, nü _____

A szósorokat itt is egészítse ki a tanuló annyi hasonló kezdetű szóval, ahánnyal csak tudja.

A ny képzése és gyakorlása.

A ny képzésénél a zöngé elöl szintén a szájüregben zárjuk el az utat s kényszerítjük a zöngét, hogy az orron át távolodjék el.

A zárlatot a nyelv hátával és a kemény szájpadlással képezzük.

E végből a nyelv hegyét neki feszítjük az alsó metszőfogak tövének, a nyelv hátát felemeljük s körülbelül a keményszájpadlás közepső részén zárlatot képezünk.

Gyakorlatok.

Ny _____
 Ny-n ny ny ny-ny ny ny-ny-ny-ny-ny-n-ny-ny-ny ny-ny-ny-ny

Ny _____ á _____ Ny _____ á _____
 Nyá-nyá-nyá-nyá nyá-nyá-nyá-nyá-nyá-nyá-nyá-ny-nyá-
 Nyá _____ ron, nyá _____ rsas, nyá _____ vog
 Ny _____ a _____ ny _____ a _____
 Nya-nya-nya-nya-nya-nya-nya-nya-nya-nya-nya-nya-nya-
 Nya _____ kam, nya _____ rgal, nya _____ ral
 Ny _____ o _____ ny _____ o _____
 Ny-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-nyo-
 Nyo _____ lc, nyo _____ lcvan, nyo _____ morék
 Ny _____ u _____ ny _____ u _____
 Nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-nyu-
 Nyu _____ l, nyu _____ lánk, nyu _____ kszik
 Ny _____ e _____ ny _____ e _____
 Nye-nye-nye-nye-nye-nye-nye-nye-nye-nye-nye-nye-nye-
 Nye _____ remény, nye _____ kereg, nye _____ lvel
 Ny _____ é _____ ny _____ é _____
 Nyé-nyé-nyé-nyé-nyé-nyé-nyé-ny-nyé-ny-nyé-nyé-nyé-nyé-
 Nyé _____ l, nyé _____ ltelen, ny _____
 Ny _____ i _____ ny _____ i _____
 Nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-nyi-
 Nyi _____ lás, nyi _____ lik, nyi _____ lvánvaló
 Ny _____ ö _____ ny _____ ö _____
 Nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-nyő-
 Nyő _____ szörög, nyő _____ gdécsel, nyő _____ g
 Ny _____ ü _____ ny _____ ü _____
 Nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-nyü-
 Nyü _____ g, nyü _____ zsög, nyü _____ ves

A szósortakat egészítse ki a tanuló annyi hasonló szótaggal kezdődő szóval, ahánnyal csak tudja.

Tudnivalók.

A *m*, *n*, *ny* hangoknál a zöngé az orron át távozik. A *m*-nél a zárlatot az ajkakkal, a *n*-nél a nyelv hegyével a felső metszőfogak tövében, a *ny*-nél a nyelv hátával és a kemény szájjadlással képezzük.

A b képzése, gyakorlása.

A b képzésekor az ajkakkal zárlatot képezünk. (A száját becsukjuk.) S a zöngés levegővel a zárlatot felpattantjuk.

A zöngé a száj környéki részére tett ujjhegygel érzékelendő.

Gyakorlás.

B-b

Bá _____ bá _____ bá _____ bá _____

Bá-bá

Bá _____ tor, bá _____ stya, bá _____ rány, bá _____ l.

Ba _____ ba _____ ba _____ ba _____

Ba-ba

Ba _____ rátom, ba _____ ka, ba _____ lta, ba _____ rna.

Bo _____ bo _____ bo _____ bo _____

Bo-bo

Bo _____ ldog, bo _____ londság, bo _____ lha, bo _____ sszú.

Bu _____ bu _____ bu _____ bu _____ bu _____

Bu-bu

Bu _____ tor, bu _____ sul, bu _____ za, bu _____ ta.

Be _____ be _____ be _____ be _____ be _____

Be-be

Be _____ csületes, be _____ széd, be _____ teg, be _____

Bé _____ bé _____ bé _____ bé _____ bé _____

Bé-bé

Bé _____ la, bé _____ res, bé _____ ka, bé _____ renc.

Bi _____ bi _____ bi _____ bi _____ bi _____

Bi-bi

Bi _____ blia, bi _____ rkózik, bi _____ torló, bi _____ valy.

Bö _____ bö _____ bö _____ bö _____

Bö-bö

Bö _____ lcs, bö _____ lcső, bö _____ rőnd, bö _____ gés.

Bü _____ bü _____ bü _____ bü _____

Bü-bü

Bü _____ vész, bü _____ zős, bü _____ rök, bü _____ n

Megfelelő kezdőszótagú sorokkal a szósorok kiegészítendők. (A szóban egymás mellé kerülő ds cs-nek hangzik. Tehát: imácság, boloncság, vacság stb.)

Sz _____ e _____ sz _____ e _____ sz _____
 Sze-sze-sze-sze sze-sze-sze sze-sze-sze-sze-sze-sze-sze-sze-
 Sze _____ gény, sze _____ repel, sse _____ m, sze _____ lés.
 Sz _____ é _____ sz _____ é _____ sz _____ é _____
 Szé-szé-szé-szé. szé-szé-szé-szé-szé-szé-szé-sze-szé-szé-szé.
 Szé _____ gyen, szé _____ les, szé _____ pség, sz _____ éna,
 Sz _____ ö _____ sz _____ ö _____
 Sző-sző-sző-sző-sző-sző-sző-sző-sző-sző-sző-sző-zzó-sző-sző-
 Sző _____ rnyü, sző _____ rös, sző _____ llő, sző _____ ges
 Sz _____ ü _____ sz _____ ü _____
 Szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-szü-
 Szü _____ lő, szü _____ ret, szü _____ ntelen, szü _____ k

Szósorok mindig annyi szótagkezdésű szóval egészítendőek ki, ahánnyal csak lehet.

A s képzése, gyakorlása.

A s-t úgy képezzük, mint a zs-t. Különbség, hogy a képmény szájpaddás és a nyelvhegy által a szájpaddás középső részén képzett keskeny résen zöngé nélkül bocsátjuk ki a levegőt.

Gyakorlat.

S _____ s _____ s _____
 S-s-s-s-s-s-s-s s-s-s-s-s s-s-s-s-s-s s-s-s-s-s-s-s-s-s-s-s-s-s-
 S _____ á _____ s _____ á _____
 Sá-sá-sá-sá-sá sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-sá-
 Sá _____ ndor, sá _____ ros, sá _____ tor, sá _____ rga, sá _____
 S _____ a _____ s _____ a _____
 Sa-sa-sa-sa-sa sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-sa-
 Sa _____ s, sa _____ vanyú sa _____ jt, sa _____ kál,
 S _____ o _____ s _____ o _____ s _____
 So-so-
 So _____ kan, so _____ dor, so _____ nka, so _____ pánkodik
 S _____ u _____ s _____ u _____ s _____
 Su-su-su-su-su-su su-su-su-su-su-su-su-su-su-su-su-su-su-su-su-
 Su _____ jt, su _____ rol, su _____ bick, su _____ ta
 S _____ e _____ s _____ e _____ s _____
 Se-se-
 Se _____ lyemkendő, se _____ gitség, se _____ preget, se _____ gély

Cse _____ cse _____ cse _____ cse _____
 Cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse-cse
 Cse _____ resznye, cse _____ mege, cse _____ csemő
 Csé _____ csé _____ csé _____ csé _____
 Csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-csé-cs-
 Csé _____ cs, csé _____ pel, csé _____ plögén,
 Csi _____ csi _____ csi _____ csi _____
 Csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi-csi
 Csi _____ llag, csi _____ llagtalán, csi _____ pős, csi _____ ga
 Cső _____ cső _____ cső _____ cső _____
 Cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-cső-
 Cső _____ ngetnek, cső _____ römpöl, cs _____ ökken, cső _____
 Csü _____ csü _____ csü _____ csü _____
 Cs _____ üng, csü _____ csül, cs _____ ür, csü _____ rhe

A szósorok kiegészítendőek, begyakorlandók.

Gyakori szólamok gyakorlása.

Minden szó kimondása előtt az orron át mélyen belélek-zünk és a szólamot egyetlen lélekzetvételtre, minden megszakítás nélkül, mintha egy szó volna, ejtjük ki.

„H“ kezdet.

Hiszek-egy-Istenben, hiszek-egy-hazában, hiszek-egy-isteni-örök-igazságban, hiszek-Magyarország-feltámadásában. Amen.

Hálátlanságért-ne-fizess-gonosszal. Hamar-munka-ritkán-jó. Hasonló-hasonlót-dicséri. Hogy-hiynak? Hová-való-vagy? Hozz-egy-pohár-vizet! Hull-a-hó. Hol-voltál? Húzza-az-igát. Hugát-vitte-magával. Hétfőn-mult-egy-hete,-hogy-láttam. Hogy-az-ördög-vigye-el! Hétről-hétre-hiába-várom. Hitele-nincs,-hinni-nem-lehet-neki. Hirtelen-fény-támadt. Hüvösen-fogadta. Hülyeségekről-nem-szere-tek-beszélni. Hüvösre-tették-az-ipsét. Húségéről-meg-vagyok-győ-ződve. Hagyj-magamra,-igen-fáj-a-fejem! Hamis-kutyájuk-van. Hazafelé-tartott. Haragszom-rád. Habozik,-nem-tudja,-mit-csináljon. Hajnalban-keltem-fel. Hahótára-fakadt. Hagyni-kell-őket. Halasz-d-holnapra. Hagyj-fel-vele! Hallottam,-mikor-fecsegett. Hencgő-alak. Helyesen-tetted. Heveskedni-nem-szabad! Hernyót-szednek. Hiven-kitartott-mellette. Hirmondó-sem-maradt-belőlük! Hibás-volt-ő-is. Hidegtelese-van. Himlőhelyes-az-arca. Hivatlan-vendégnek-ajtó-mő-gött-a-helye. Hagymát-ültetnek. Hangos-a-ház-tőle! Hatalmas-szál-ember. Hozom-már. Holnapra-hívtam-meg-őket! Hozz-magaddal

pénzt-is. Hogyan-fogsz-megválni-tőle? Holtra-fáradtan-érkeztem-haza. Holtan-fogták-ki-a-vízből. Holnapután-lesz-a temetése. Horkol-alvás-közben. Huszár-lesz-belőle. Habzik-a-szája. Hamar-megjártá. Halotthalvány-lett,-ügy-megijedt. Hamarosán-magam-sem-tudom. Hihetetlenül-hangzik,-de-ügy-van.

Hiszen-tudod,-hogymeg-elveszett!

Hiszen-tudod, _____! (elfelejtettem, megláttam)

Hogy-tudtad-elintézni,-hogymeg-összetörje?

Hogy-tudtad-elintézni,-hogymeg-_____?

Hogyha-eljössz,-megcsináljuk.

Hogyha-eljössz, _____.

Honnan-tudod,-hogymeg-ő-csinálta?

Honnan-tudod,-hogymeg-_____?

Hogymeg-mondtam,-nem-tesd!

Hogymeg-mondtam, _____.

Hallottam,-hogymeg-győztél.

Hagytam,-hogymeg-nevessenek.

Hagytam,hogymeg-_____.

Ezeknek a sémáknak a felhasználásával a tanuló annyi hasonló szólamot mond, ahányat csak tud. (A ts—cs; a dt—tt. Mericse, szakicsa, incse; atta, mondta, fagatta, bűnhőtte stb.)

„Á“ kezdet.

Egy lélekzetvételre, megszakítás nélkül mondunk ki minden szólamot, mintha egyetlen szóból állana.

Április szeszélyes hónap. Ácsorog az utcán. Állj-félre! Átkozódik, mint egy cigány. Ásnak a kertben. Agról szakadt ember. Áldjon meg az Isten! Ábrándozás az élet megrontója. Átugrott a gáton. Állást keres. Átúsztá a Tiszát. Áhítatos lélek. Allj fel onnan! Álmos, vagyok. Árnyékban heverészik. Átkarolta édesanyját. Áskálódik ellene Átnyulik az ága. Átlátott a szitán. Ájultan esett össze. Álmában felkiáltott. Árulója lett nemzetének. Árpát vett a piacon. Átpártolt hozzá. Ápold jobban a virágot. Árverést tüztek ki ellene. Átkott szórt rá! Áruba bocsátotta házát. Ágnes nem akar öltözködni. Ássa saját sírját. Ápolónőt vett maga mellé. Átvette tőle az üzletet. Ásó kapa választja el őket egymástól. Áfrikába hajózott. Átrepülte az oceánt. Árván maradt szegény. Ámatlan éjszakái vannak. Áprilisban lesz az esküvője. Átlélt mellette a tanterület el. Árvíz öntötte az egész községet. Áldozatot hozott érte. Állásvesztésre ítélték. Állandóan kellemetlenkedik. Áhítom a csend, a béke után. Ártott neki sokat. Ártatlanul szenved. Ártatlansága kiderült. Áldomást ittak a medve bőrére.

Állj tovább, mert nem látok.

Állj tovább, mert _____

Átszaladt, mert sikoltást-hallott.

Átszaladt, mert _____, _____, _____

Átmennék-hozzátok-de-egyedül-vagyok.

Átmennék-hozzátok, de _____, _____

Állj fel-és-add oda!

Állj-fel-és _____, _____, _____

Áthajózott-amerikába,-mert-ott-van-az-ura.

Áthajózott-Amerikába,-mert _____, _____, _____

Áskálódik-ellene,-mert-gyűlöli-öt.

Áskálódik-ellene,-mert _____, _____, _____

Álmatlan-éjszakái-vannak,-mert-sok-a-gondja.

Álmatlan-éjszakái-vannak,-mert _____, _____, _____

E témák felhasználásával mondjon a tanuló annyi szólamot amennyit csak tud. A tanuló most már igyekezzék felváltva egyik nap a napi eseményekről beszámolni, másik nap egy-egy apróbb mesét, történetet hibátlanul elmondani.

„A“ kezdet.

Adjon Isten jó napot! Adjon Isten jó reggelt! Adjon Isten jó estét! Adjon Isten jó egészséget! Arra, rövidebb, erre biztosabb. Angyal volt, égbe szállt. Ahogy tetszik, tégy úgy! Alamizsnát nem fogadok el. Abból ugyan nem lesz semmi! Attól ugyan nem ijedek meg! Aranyos gyermek. Ágyafurt gonosztevő. Almáslepenyt süt. Arra ment az előbb. Azóta nem láttam. Az ablakon mászott be. Akkor nem tenném meg. Abból nem kérek. Azzal szóba sem állok. Arra rá sem nézek. Aradon laknak. Alkalmat kell neki adni. Akárhogyan mégsem cselekedhetem. Akárki mondja, nem hiszem. Akkor szólj, ha kérdezlek. Addig jár a korszó a kútra, míg eltörik. Aratni mennek. Ali keze hosszú. Addig üsd a vasat, míg meleg. Arcpirító szegény, amit csinálsz. Alacsony sorból küzdötte fel magát. Alig lehet vele beszélni. Arról nem tehetek. Alig áll a lábán. Ajtót mutatott neki. Ajándékot fogadott el tőle. Aprópénzre van szükségem. Adót kell fizetnem. Ágyon fáradva érkeztem haza. Ajtóstól rohant a házba. Ajkára fagyott a szó. Asszonypletyka az egész. Alkalmi vétel. Annyi esze sincs, mint egy tyúknak. Ahol nincs, ne keress! Adós fizess! Adj, ha van! Aludj már! Akadékoskodik!

Azt nem tudom elhinni, hogy te is ott voltál!

Azt nem tudom elhinni, hogy _____, _____, _____

Akkor azt mondta, hogy ő látta.

Akkor azt mondta, hogy _____, _____, _____

Azt sem tudom, holl áll a fejem.

Azt-sem tudom, —————, —————, —————.

Alig-hiszem, -hogya-eljőjön.

Alig-hiszem, -hogya-—————, —————, —————.

Arról-igazán-nem-tehetek, -hogya-nem-értettél-meg.

Arról-igazán-nem-tehetek, -hogya-—————, —————, —————,

Annyira-még-nem-vagyok, -hogya-megijedjek-tőled.

Annyira-még-nem-vagyok, -hogya-—————, —————, —————,

Alig-hogya-meglátta, -futásnak-eredt.

Alig-hogya-meglátta, —————, —————, —————.

Akkor-sem-tenném, -ha-nekem-adnád!

Akkor-sem-tenném, -ha-—————, —————, —————.

(dj—gy: agyon, álgyon, alügy stb.; szs—ss: egészség, egés-séges, lövésségek stb.)

A következő gyakorlatban elmaradnak a szókapcsolójegyek. nemszabad azonban elfelejteni, hogy minden egyes szólam kimondása előtt az orron át mélyen be kell lélekzeni s a szólamot minden megszakitás nélkül, mintha egyetlen szóból állana, kell kimondani.

„O“ kezdet.

Okososan teszed! Olcsó húsnak híg a leve. Orvosságot végy be. Ott ne hagyd! Orravére folyik. Otthagyta a helyét. Olvadás van. Órahosszat várakoztatja az embert. Odahaza felejtettem. Ócska lomért nem adok pénzt. Ország-világ tudja. Orrára-kop-pintotta. Oktalan jószág! Ott esett el a ház mellett. Olvasd tovább! Osztozik sorsában. Olajat önt a tüzre. Óvodába jár. Orrhangon beszél. Oltványokat hozatott. Ostorozza őket. Orvos lesz belőbe. Olthatatlan szomj gyötör. Ontja a füstöt. Oldalát fájlalja. Okos hallgatás többet ér az üres fecsegésnél. Ott keresd, ahol van. Ott keresd, ahol van. Osztd kétfelé! Oktatsd, tanítsd őt! Olykor-olykor meglátogatom őt. Ozsonnáznak a gyermekek. Olyan, mint a többi. Onnan nem jött ide. Olvasd el mégégyyszer! Ott leszek. Októberben lesz az esküvője. Orrfacsaró szaga van. Országos eső esett. Olvashatatlan írása van. Odvas fába fészkel. Orgonavirágot szed. Oroszul nem beszélek. Otthon felejtettem. Országos botrány lesz belőle. Olyan, mint mindig. Oldozz fel. Omlik a vakolata. Otthagyta, mint Krisztus a vargát! Oldalfájása fokozódik. Olcsóbban is megvehetted volna! Oda hallgass! Orvosi tévedésből történt. Okos szóra nem hallgatott. Oszlopos tagja társadalmunknak. Olaszul tanul. Oszatlan tetszést aratott.

Oh, ha tudtam volna, dehogya-teszem!

Oh, ha tudtam volna, dehogya-—————, —————.

Oh, de örülök, hogya-—————, —————, —————.

Okosan beszélj, nehogy _____, _____, _____.
 Olvasd el még egyszer, hátha _____, _____, _____.
 Olyankor, mintha _____, _____, _____.
 Óh, bár sohase _____, _____, _____.
 Olyan, mintha _____, _____, _____.
 Országos körözését rendelték el, mert _____, _____.
 Ország-világ tudja, hogy _____, _____, _____.
 Otthon hagytam, mert _____, _____, _____.
 Okosan teszed, ha _____, _____, _____.
 Óvakodj tőle, mert _____, _____, _____.
 Olyko-olykor megtörténik, hogy _____, _____.

E sémákhoz hasonló szerkezetű szólamokat mondjon a tanuló, amennyit tud.

“U,, kezdet.

Úr isten, mi történt? Ugyan hadd! Újra mondd el! Új szita szegen lóg. Új seprő jól seper! Újságot olvas. Utazását megszakította. Utólérte végzete. Ura szavának. Unalmas ember. Utcai harc keletkezett. Utoljára mondom. Újra kéri felvételét. Ugysem ketl nekik. Úri ember olyat nem tesz. Ugratni akarta őt. Úzsonnára lettek hiva. Úszodát csinálnak. Utolsó a sorban. Ugyancsak rápírtott. Ugrálva közeledett felé. Úszni tanul. Újfajta gépet hozatott. Úridivat kereskedést nyitott. Újházat építtetett. Utolsókból lesznek az elsők. Únom már ezt a komédiát, Útalványa érkezett. Úti cifra házi ronda. Úrfi, hol voltál? Ugrálj, csak ugrálj! Únosuntalan kínoz ez a kérdés. Ugorj gyorsan. Ugyan, kérem. Útra kél a vándor madársereg. Úszkál a vízben. Uramfia, nem jól cselekedtél. Undort keltő tulajdonsága van. Utóvégre az sem baj. Úgy is megvállik tőle. Urvacsorát vett. Udvarias légy mindenkivel szemben. Úszó jégtáblára menekültek. Útvesztőbe tévedt. Utánvét mellett küldték. Utánozni nem tud. Utólérhetetlenül ügyes. Utazással tölti idejét. Újra elhibáztam. Unszolja őt eleget. Udvara van a Holdnak. Uborkát szed a kertben. Ugyan-ugyan, hogy gondolsz ilyet? Úgy van, ahogy mondtam!

Úgy látszik, hogy _____, _____, _____.

Úgy hallom, hogy _____, _____, _____.

Úgy értesültem, hogy _____, _____, _____.

Ugyan kérlek, hogy _____, _____, _____.

Úgy tudom, hogy _____, _____, _____.

Utoljára mondom neked, hogy _____, _____.

Utóvégre nem kívánhatod, hogy _____, _____.

Ugyebár megteszed, hogy _____, _____, _____.

Úgy kértelek, hogy _____, _____, _____.

Úgy szeretném, ha _____, _____, _____.
 Úgy készüljétek, hogy _____, _____, _____.
 Úgyis azt tette, hogy _____, _____, _____.

E sémák szerint annyi hasonló szöveget mondjon a tanuló, ahányat csak tud!

„E” kezdet.

Eleget tettem kötelességemnek. Erre nem mehetsz! Egy év tizenkét hónap. Egy óra hatvan perc. Elegáns ember. Ekkor ébredtem annak tudatára. Erkölcsileg beszámíthatatlan. Emlékszel-e még az eseményekre? Ereszd el rögtön! Eredj az útam-ból! Esztendőkkkel ezelőtt történt. Eszembe sem jutott volna. Engedelmeskedjél szüleidnek! Esztelen teremtés! Ernyedetlen szorgalommal tanul. Eredeti ember. Esküt tett rá. Ennek sem kell több. Ezentul tartózkodni fogok tőle. Ez egyszer megtévesztett. Estéknént sétálgat vele. Erdő-mező hangzik a madárdaltól. Eresz alatt fészkel a fecske. Elégtelen osztályzatot kapott. Esküre emelte kezét. Erről egészen megfeledkeztem. Elmésen oldotta meg a feladatot. Elkeseredett ellensége. Epésen válaszolt neki. Egész nap nem mozdultam ki. Elérte célját. Elvesztette mindenét. Elszegényedett teljesen. Elfogták mindkettőt. Elmérgesedett teljesen a viszony közöttük. Ettől sem sokat várok. Emberemlékezet óta sem láttam! Él, mint a medve. Egyenesen arrafelé tartott. Egyetemi hallgató. Elszegényedett család. Elismerésre méltó. Elcsépelet téma. Eltűnt a városból. Egyebet sem tudsz! Elájulva feküdt a pamla-gon. Elárverezték minden vagyonát. Elment hazulról. Ebért kutyát cserélt. Elbeszélte nekem az eseményt. Ebben az esetben másként cselekedtem volna. Ezerpengőjébe került a multság. Elhibázott az egész élete. Eddig és ne tovább! Egyetlen fia volt. Eldobta magától. Elemeire bontotta fel. Erjedésnek indult. Elrettentő példa. Ember tervez, Isten végez!

Engedj meg, _____, _____, _____,
 Elérkezett az ideje annak, hogy _____, _____,
 Ezerszer is megtenném, ha _____, _____, _____,
 Elhagyta a várost, mert _____, _____, _____,
 Eleget biztattam, hogy _____, _____, _____,
 Eszemágába sem jutott, hogy _____, _____, _____,
 El kellett útasítanom, mert _____, _____, _____,
 Elvégre nem kívánhatod, hogy _____, _____, _____,
 Erről ne is beszéljünk, mert _____, _____, _____,
 Eredj, mond meg neki, hogy _____, _____, _____.

Ebéd közben történt, hogy _____, _____, _____,
 Eközben láttam, amint _____, _____, _____.

Hasonló szólamot mondjon a tanuló, ahányat csak tud!

„É” kezdet.

Éhes vagyok. Elhetetlen teremtés. Észak felől fúj a széla
 Étlen-szomjan tette meg az útát. Érces hangja van. Éles, mint a
 beretva. Éber jószág. Énekelni tanul. Éhenhalás fenyegeti őket.
 Édes munka után a pihenés. Éredény elmeszesedése van. Ébren
 virraszt mellette. Égbe szállt. Észre sem vettem. Én nem láttam.
 Élni kell másnak is. Éket vert közékük. Éktelen lármát csapnak.
 Éppen most ment el! Élt már eleget. Érdemes megnézni. Érde-
 met szerzett vele. Érvénytelenné vált. Érik a cseresznye! Élesre
 fente. Éleseszü ember. Étvágyam nincsen. Erre fedezetem nin-
 csen. Érmelléki bort vett. Évről-évre hiába várom! Évekkel ezelőtt
 történt. Évődik vele. Élvezhetetlen nyalánkság. Évezredek teltek
 el azóta! Ébredj, mennünk kell! Élelmes társaság! Égetően szük-
 ségem van rá! Éppen így gondolom én is! Ékes szólással igye-
 kezett meggyőzni őt. Éretlen gyümölcsöt evett. Értelmes gyermek.
 Égesd el! Égő gyufával játszik! Élősködik másokon. Éjfélkor
 történt. Égre-földre esküdözött. Éhezheti szegény gyermeket. Évelő
 növény. Évkönyvet adott ki. Éckoporsóba tették. Édesanyám!
 Édesapám! Éli világát. Érdekes esemény! Érdemtelen rá! Éppen
 úgy történt. Érdemes vele foglalkozni. És mégis jobb így! És
 pedig azért! Értem, uram, értem! Éri be vele! Ébreszd fel őt!
 Érthetetlen előttem. Élőhalottá lett. Épült 1895-ben. Értékes talál-
 mányai vannak. Észrevétlenül akart elosonni. Érdemlegesen sem-
 mit sem tud elintézni. Életét is feláldozná érte. Ébredszik a ter-
 mészet. Érkeznek a fecskék.

Érezhető, hogy valami _____, _____, _____,
 Érthetetlen, hogy miért _____, _____, _____,
 Érdekesen adta elő, mikép _____, _____, _____,
 Érdemes volna rábizni, hogy _____, _____, _____,
 Érdeklődtem aziránt, hogy _____, _____, _____,
 Észrevettem, hogy _____, _____, _____,
 Érd be azzal, amit _____, _____, _____,
 Éjjel volt már, mikor _____, _____, _____,
 Élvezetes előadást tartott arról, hogy _____, _____, _____,
 Élénken foglalkoztatja őt a gondolat, hogy _____, _____, _____,
 Én mondtam neki, hogy _____, _____, _____,
 Égre-földre esküdözött, hogy _____, _____, _____.

„I“ kezdet.

Isten áldd meg a magyart! Igyekezzél jobban. Ígyál meleg teát. Írd fel a táblára. Immel ámmal teszi. Igéret szép szó. Ismételd sokszor! Idült hurutja van. Igazán, nem tehetek róla. Idő előtti a dolog. Itélet idő van. Ismerd meg magadat. Iratlan törvények is vannak! Istenért, hazáért. Imádkozzál és dolgozzál! Isten áldjon meg! Igen sokan tudnak róla. Irka-firka, nem ér semmit! Idegen tőle ez a gondolat. Idegenek előtt nem illik úgy viselkedni! Innen-onnan egy éve lesz. Ismeretlen előttem. Itt volt, most ment el! Illedelmesen viselte magát. Irogat neki. Igent nem mondott, nemet sem! Illik hozzá. Ismeretséget kötött vele. Igyekvő gyermek. Irodalmi emlék. Ingerelte őt. Ingaórát vásárolt. Igazolta magát. Igazságos ítéletet hozott. Ihatatlan ez a víz. Ibolyát szedtem. Igyekvéssel sok mindent elérhetsz! Ismétli az osztály. Inaszakadtáig nyargalt. Integét felém. Idős embernek nézem. Ismét elmúlt egy esztendő. Ivott már belőle. Igényelőködik rajta. Ismeretlen hősök. Ideggyöngeségben szenved. Iskolába jár. Irja a holnapi leckét. Intőt hozott haza. Ideig-óráig sem szabad tenned! Igen megharagudott érte. Ingerülten válaszolt. Irigyelte tőle. Indulj, előre! Irígylésre méltó szerencséje van. Ikertestvérek voltak. Izgága természetű. Izgatja őt minden. Izomláza van. Izig-vérig magyar ember.

Itt hagynám, de tartok tőle, hogy _____.
 Írd meg neki, hogy _____.
 Ismételd többször, mert _____.
 Írd fel, mert _____.
 Irtó hadjáratot indított ellenük, mert _____.
 Igyekezett utólérni őket, hogy _____.
 Igen megörültem, mikor láttam, hogy _____.
 Igérd meg, hogy _____.
 Illetlenség tőled, hogy _____.
 Igen meglepődnél, ha _____.
 Igen megharagudott, amikor _____.
 Ijedtében azt sem tudta, hogy _____.

„Ö“ kezdet.

Örömmel üdvözöllek. Öregszik nagyon. Örömtelen napokat él. Örséget állított a kapu elé. Ötöle tudtam meg. Önkényesen járt el. Örökké semmi sem tarthat. Önmagának ártott vele. Ökör iszik magában. Ősi hagyomány. Örökösen fáj a feje. Örökölt tőle. Örömet szerzett vele. Összel van a szüret. Öszintén megmondtam neki. Összeadni sem tud. Örömet tenném. Örlődik az ember

idege. Összeköttetésben van vele. Ölesmagasságú ember. Örvénybe került. Összetörte a poharat. Ösztönszerűen cselekedett. Önvédelemből cselekedett. Öklével fenyegette. Összemérte az erejét. Ötöle származott. Ötszörös erővel támadtak. Örökre lehunyta szemét. Ördögös fickó! Öncsonkítást követett el. Önként távozott. Örökös Isten felette. Örjög fájdalomában. Összeroppant a teher alatt. Öngyilkosságot követet el. Özikét láttam. Ökörnyál húzódik a levegőben. Örömhírt hoztam nektek. Összetett kézzel könyörög. Ösi virtus. Önts rá vizet! Összezörrent vele! Önmegtágadás férfi erény. Önmagára vessen! Össze kell egyeztetni az érdekeket! Öt perc szünet. Ötvenöt éves volt! Össze sem lehet hasonlítani. Özvegye volt itt. Örizkedj tőle! Öreg ember nem vén ember. Ögyeleg az utcán. Öt-hat óra között. Össze ne vesszetek!

Örömében azt sem tudta, hogy _____,
 Öklével úgy _____, hogy _____,
 Örömmel látom, hogy _____,
 Ördög sem hitte volna, hogy _____,
 Óróla sem tételezte volna fel az ember, hogy _____
 Örvendeztesd meg őt azzal, hogy _____,
 Örülj inkább, mert _____,
 Óróla ne merj ilyet állítani, mert _____,
 Össze-vissza hánykolódik ágyában, mert _____,
 Örülne nagyon, ha _____,
 Óróla mondták, hogy _____,
 Öregeste lesz az idő, amikor _____.

„Ü“ kezdet.

Ünnep lesz a hélen. Ültess virágot. Ügyvédi irodát nyitott. Üres ház előtt játszott. Ügyes fiú lett belőle. Ügyelj mindenre! Ügyetlenséget követett el. Üldözési mániában szenved. Ültetvényes lett belőle. Üszöt vett a vásáron. Ügyfelével tárgyal. Üzi a vére. Üldögél az árnyékban. Ünnepekre haza megyek. Ügyefogyottan viselkedett. Ülj mellém! Ürmös bort hozatott. Üreslelkű ember. Ütésre emelte kezét. Üsse kő. Üldözi, mint a vadat. Üzleti ügyben keresett fel. Üzemképessé teszi a gyárát. Üdvözetlet küldi. Üvegputája van. Ünnepi hangulatot gerjeszt. Üvegvágoja elveszett. Üres kamrának bolond a gazdasszonya. Üditőleg hatott. Üstököst láttunk az este. Ütötte-verte szegény jószágot. Üvegezi az ablakokat. Ügyvédet fogadott. Ügyentlenkedéssel mindent elrontasz. Üstfoltozó cigányok jártak itt. Ügetőverseny lesz holnap. Ültetsd fel őt a kocsira. Ülj fel magad is! Ügyesen tornázik! Ügybuzgó ember. Üszögös gabona. Ütlegelte őket. Üresedés nincs. Üditő ital. Üdülni mentek. Ügyelj a házra. Ügyetle-

nül intézte el. Üldözője elől menekült. Ünnepejükre készülődnek. Ülőhelyet már nem talált. Ülésznek a teremben. Ültessétek le őket.

Ürügyet keres, hogy _____, _____, _____
 Üzeni neked, hogy _____, _____, _____
 Üldözi őt, mert _____, _____, _____
 Ügyvédhez fordult, hogy _____, _____, _____
 Ünneplőbe öltözött, mert _____, _____, _____
 Üres kézzel jött haza, mert _____, _____, _____
 Üzd el magadtól, nehogy _____, _____, _____
 Üsd-vágd, ha _____, _____, _____
 Ügyeljetek, nehogy _____, _____, _____

„F“ kezdetű gyakori szólamok.

Félek, nehogy _____	Figyelj ide, mert _____
Feltételezhető róla, hiszen _____	Fésülködj meg, mert _____
Futva menekült, nehogy _____	Fűtts be, mert _____
Fogd be a szádat, nehogy _____	Fuss vele, hogy _____
Fogd meg jól, mert _____	Fogadj szót, nehogy _____
Fenyegesd meg, hogy _____	Fujd meg, nehogy _____
Faragd meg, hogy _____	Figyeld meg, hogy _____

A szólamok kiegészítendőek; hasonló szólamokat mondjon a tanuló, amennyit csak tud.

„Sz“ kezdetű gyakori szólamok.

Szépen kérlek, _____	Szégyleld magadat, hogy _____
Szabad-e _____?	Szót fogadj neki, nehogy _____
Szivesen venné, ha _____	Szeretném előtte szóba hozni, _____
Szigoruan kell fogni, mert _____	Szétépte, mert _____
Szekerrel ment, hogy _____	Szívem fáj, ha _____
Szivesen megtenném, ha _____	Szentül hittem, hogy _____
Szorongva mentem elé, mert _____	Szemesnek áll a _____

Kiegészítés, mint az előbbi gyakorlatnál.

„S“ kezdetű gyakori szólamok.

Sohasem hittem volna, hogy _____	Sajnos, nem lehet, mert _____
Siess, nehogy _____	Segíts neki, mert _____
Sebaj, majd _____	Sürgeti, hogy _____
Sajnálom. de _____	Süss neki egy kis _____
Sugd meg neki, hogy _____	Senki sem mondta, hogy _____

Senki sem tudott róla, hogy _____ Sokáig fog tartani, míg _____
 Semmit sem tudok róla, mert _____ Sehogy sem tudja megérteni,

Kiegészítés itt és a következő összes gyakorlatoknál, mint eddig.

„V“ kezdésű szólamok.

Vigyázz, mert _____	Vele menj, nehogy _____
Várj, mindjárt _____	Vedd el és _____
Vészesen ugatott, mert _____	Veled nem megyek, mert _____
Voltál-e már _____?	Vége mindennek, most már _____
Vezess hozzá, mert _____	Vedd fel a kabátot, mert _____
Vagy úgy, tehát _____	Vedd úgy, mintha _____
Vidd ki a _____	Valaki azt mondta, hogy _____

„Z“ kezdésű gyakori szólamok.

Zárd be az ajtót, nehogy _____	Zongorázd el, mert _____
Zajt ne csapj, mert _____	Zokogva kérte, hogy _____
Zörgess be, mert _____	Zöldre festsd, mert _____
Zuhogott az eső, amikor _____	Zavard ki, ha _____
Zoltán kísérte el, mert _____	Zárd el a csapot, mert _____

„M“ kezdésű szólamok.

Mond, kérlek _____	Meglátod _____
Megmondtam, ne tedd, mert _____	Majd látni fogod, hogy _____
Máskor tedd azt, amit _____	Maholnap itt a _____
Maradj még, hiszen _____	Mond azt, hogy _____
Megvádolták azzal, hogy _____	Mutatsd meg neki, hogy _____
Megtehetnéd, ha _____	Menj hozzá és _____
Mégsem járja, hogy _____	Mindjárt gondoltam, hogy _____
Mikor meglátta, rögtön _____	Multkor is azt mondta, hogy _____
Még se nézte jól, már _____	Mindig sirva fakadt, ha _____
Még sem tudom, hogy _____	Meglehet, hogy _____

„N“ kezdésű gyakori szólamok.

Nem láttad, hova _____?	Néha megtörténik, hogy _____
Nagyon szép, hogy _____	Nem mondtam, hogy _____
Nem tudom, hogy _____	Ne hogy eláruld neki, _____
Ne feled, hogy _____	Nincs türelme hozzá, hogy _____
Nem nagyon örülök neki, _____	Nagyon fáj nekem, hogy _____
Nehogy azt gondold, hogy _____	No, látod, mégis _____
Nincs olyan ember, _____	Nem szeretném, ha _____

„P“ kezdésű szólamok.

Parancsold meg neki, hogy _____ Próbáld meg, hátha _____

Pontatlan ne légy, mert _____	Pihend ki magad és azután _____
Pedig kár érte, mert _____	Pusztulj előlem, mert _____
Poharazás közben _____	Pórus jár, mert _____
Pakold össze és _____	Pirul, mert _____
Poros, mert _____	Pillanat alatt itt légy, mert _____
Panaszkodik, hogy _____	Pompás, hogy _____

„T” kezdésű szólamok.

Tégy úgy, mintha _____	Tedd el jól, nehogy _____
Többet ne mondjam, mert _____	Tudtam, hogy _____
Tőle ne várd, hogy _____	Tiltakozik az ellen, hogy _____
Tanácsolom neked, hogy _____	Te remtsd elő, mert _____
Tiltsd meg neki, hogy _____	Tenned kell valamit, mert _____
Tovább nem tűröm, hogy _____	Tőled nem vártam, hogy _____
Temészetes, hogy _____	Tanítsd meg őt _____

„K” kezdésű gyakori szólamok.

Kérlek, _____	Kár, hogy _____
Keresd, hátha _____	Kín hallgatni, hogy _____
Kikapott, mert _____	Könnyezve mondta, _____
Kellemetlen, de hát _____	Kérdezd meg tőle, hogy _____
Kérsz-e még _____ t ?	Képtelenség, hogy _____
Különben sem láttam jónak, hogy _____	Kutya kötelességed, hogy _____
Kergesd el, mert _____	Komolyan megmondta neki, _____

„Cs” kezdésű szólamok.

Csinálj, kérlek nekem egy _____	Csúnya dolog tőled, hogy _____
Csinján bánj vele, különben _____	Csititgasd, hogy _____
Csomagold be és _____	Csukd be az _____ t, mert _____
Csendesen legyetek, nehogy _____	Csakhow itt vagy, már azt _____
Csodálkozom rajtad, hogy _____	Csakugyan azt gondoltad, _____
Cselekedni kell valamit, különben _____	Csalogatja, hogy _____
Csinálj te, ha _____	Csüggedni ne lásson senki !

(Lj-ij; csináj, hajgáj, lohojj, oszoi stb.) (Sd-zsd; csititgazsd, hajto gazsd, altatgazsd, rázogazsd stb.)

„B” kezdésű szólamok.

Bocsáss meg, nem tudtam, hogy _____	Bolond leszel, ha _____
Bán, vele iiledelmesen, nehogy _____	Borzasztó, hogy _____
Bármit mond, ne _____	Buzditsd őt, hogy _____
Bizalmasan mond meg neki, hogy _____	Bátran cselekedhetsz, mert _____
Büntetést érdemel, aki _____	Békülj ki vele, nehogy _____
Biztosan tudod, hogy _____	Bizony, azt állítja, hogy _____
Becsüld meg magad, hogy _____	Bizd rá, ő majd _____

„D“ kezdésű szólamok.

Dobd félre azt a _____ t és _____	Dehogynem, mondtam neki, —
Duzzog, azt mondja, _____	Dinnyét hozott a _____
Derék dolog, előbb azonban _____	Dacára annak mégis _____
Dolgozni szeret, csak _____	Dehogynem, tudta jól, hogy —
Delet harangoztak, amint _____	Drágán vette a _____
Dicsekszik, hogy _____	Dul-ful mérgében, mert _____
Durván megsértette azzal, hogy _____	Dacol vele, azért _____

„Gy“ kezdésű szólamok.

Gyere csak, _____	Gyulladásban van a _____
Gyakran megtörténik, hogy _____	Gyógyul már, de azért _____
Gyanutlanul ment, amint _____	Gyalog ment, hogy _____
Gyáván ne vielkedj, mert _____	Gyenge, mint _____
Gyujts rá és _____	Gyanakszik, mert _____
Gyönyörködöm benne, hogy _____	Gyengéden sikerült, mert —
Gyakran felkeresi, hogy _____	Gyümölcs nem lesz rajta, mert _____

„G“ kezdésű szólamok.

Gondold meg és _____	Gazdag, de _____
Gunyolódik, hogy _____	Gonoszságot követet el, mikor _____
Gorombáskodik, mert _____	Galléron fogta, hogy _____
Gondom lesz rá, hogy _____	Gondterhes életet él, mert _____
Gondosan felöltözködött és _____	Gombold bé a _____ t, mert _____
Guggolt a földön, amidőn _____	Görnyed egész nap és —
Gunnyasztott, mert _____	Gábornak meghagytam, hogy —

„R“ kezdésű gyakori szólamok.

Ritkán látni ilyen szép _____ t	Ráütött, azért _____
Róla sem tételezte volna fel az _____ ember, hogy _____	Rájött, hogy _____
Régen volt amikor _____	Restellem, hogy _____
Rengett a föld, amikor _____	Reszketve várta, _____
Rászolgált, hogy _____	Ráfogta, hogy _____
Rekedt a hangja, mert _____	Rendesen úgy szokott történni, hogy _____

Egy tárgy köré csoportosuló gyakori szólamok.

Étkezéskor.

Már fel van terítve. A leves az asztalon, Ébédelünk. Jó étvágyat kívánok! Tessék parancsolni! Köszönöm, csak tessék! Pompás leves! Kár, hogy kissé forró! Fujd meg! Én kérek még! Tessék! Örülök, hogy izlik! Ki kér még? Köszönöm, nekem elég volt. Vidd ki a tálat! Hozd be a húst és a mártást! Tessék, vegyetek húst! Parancsoljatok mártást! Finom mind a kettő!

Én nagyon szeretem a tormamártást. Ez aztán pompás, kellemes ízű cseppet sem csíp. Ügyes gazdaasszony készítette. A hús nagyon jó, puha. Sokat ne egyetek belőle, egyéb is van! Hozzák a töltött káposztát! Ezt mind megesszük. Ilyet csak _____ tud csinálni! Mondhatom, rég nem ettem ilyen finom ízű ételt. Hiába, sehol a nagy világon nem tudnak úgy főzni, mint nálunk! Nincs a magyar konyhának párja a föld kerekéségén. No, ha annyira ízlik, tessék még! Nagyon köszönöm, de képtelen vagyok már enni! Kár, mert még turós béles is van, ime, már hozzák is! Ide adja, ebből mindenkinek kóstolnia kell! Tessék parancsolni! Csókolom kezeit, veszek, mert legkedvesebb süteményem! Minden képzeletet felülmuló! Hogy lehetett ezt ilyen pompásul elkészíteni? Ugy-e szeretné tudni? Na, majd egyszer megmutatom, hogyan kell csinálni! Nagyon hálás leszek érte. Ki parancsol még? Ki parancsol gyümölcsöt? Tessék! 'Köszönöm, nem kérek. Parancsol feketekávé? Gyermekek nem kapnak. Egészségükre kívánom! Nagyon köszönöm a fejedelmi ebédet! Igen örülök, hogy minden ízlett, eltaláltam a gusztusukat! Most sétáljunk át egy kis tere-ferére a másik szobába! Ott az urak rá fognak gyujtani!

Iskolai élet.

Vége az arany szabadságnak. Tegnap beiratkoztam, holnap iskolába megyek. Szüleim csupa új könyveket vettek nekem. Megbecsülöm őket. Fedelüket kék papírral vontam be; fedőlapjukra címkét ragasztottam. A címkékre szépen felírtam nevemet. Nevem után irtam „V.” osztály tanuló. Bizony az idén már ötödikes vagyok. Kezdek nagy fiú lenni. Komoly erőfeszítésre lesz szükségem, mert az ötödik osztály nehéz. Minden erőmmel azon leszek, hogy sikeresen birkózzam meg vele. Remélem, hogy Isten segítségével és erős akarattal fogok tudni haladni.

Átestünk az első iskolai nap örömein. Nyolc órakor templomba mentünk. Kilenckor a diszteremben gyülekeztünk. Együtt voltunk valamennyien. Bejött a tanári kar, az igazgái úrral az élén. Igazgató úr lelkünkre beszélt. Rámutatott arra, hogy milyen nagy áldozatot hoznak értünk szüleink. Mit vár tőlünk Isten, a haza, mi a kötelességünk a tanári karral, szüleinkkel, önmagunkkal szemben, ha boldog jövőt akarunk, ha vinni akarjuk valamire az életben. Igazgató úr beszédjét lelkesen megtapsoltuk, megéljeneztuk.

A rendtartási szabályzatot _____ tanár úr olvasta fel előttünk. Testben lélekben egyaránt tisztának kell lennünk. Társainkat szeretnünk, egymást kölcsönösen becsülnünk kell. Szegényebb tanulótársainkon segíteni becsületbeli kötelességünk. Tartózkodnunk kell minden durvaságtól, éretlen tréfától, csínytevéstől.

A diák legszebb ékessége a lelkiismeretesség, a finom, előzékeny modor, a nemes szerénység, alázatosság.

Szabályzat felolvasása után osztályainkba vonultunk. Tavalyi osztálytársaim közül többen kimaradtak. (degenből több új fiu jött hozzánk.

Osztályfőnököm _____ tanár úr. Ő még nem tanított engem. Hallom, igen szigorú, de igazságos ember. Igyekezni fogok, hogy meg legyen velem elégedve.

Osztályunkból többen beiratkoztak gyorsíráásra. Sokan külön német francia órákat vesznek. Többen vívásra jelentkeztek. Én az idén is gyorsíráásra és zenedébe fogok járni. A gyorsírást is, a zongorát is kedvelem. Tanáraim azt mondják, e két tárgyból igen szépen haladok. Egy pár fiu festészetet tanul. Ehhez különös képesség kell. Kár erőszakolnia annak, kinek nincs hozzá tehetsége. Hetenként két külön játék óránk is lesz. Minden időnk beosztást nyert. Rokonaimat, barátaimat nemigen fogom tudni felkeresni, de nem bánom, mert tudom, hogy minden a jövőm érdekében történik.

Tavasszal a kertben.

Gyönyörű tavaszi időnk van! Az első kellemes tavaszi nap! Gyerünk a kertbe! Nézzünk széjjel! Nézd, az ibolya itt már bimbós! Pár nap múlva egy csokor ibolyával fogom anyámat meglaphetni! Nini, ez már ki is van nyilva! Óh, micsoda isteni illata van! nagyon szeretem az ibolyát. Még csak a rózsa és a szegfű ilyen kedves virágom, de azok később nyilnak. A tulipán is kezd ébredezni, imitt-amott már dugja ki fejecskéjét. Sok színpompás faj van itt, ha virágzani fognak, nem fogsz hinni szemeidnek, oly csodás szépek.

Ah, micsoda kellemes meglepődés! virítanak az árvácskák! Ezek pompásan telettek! Nézd, micsoda hatalmas példányok! Az ilyen bársonyos fényűeket kedvelem. A tarka virágok nagyon rikítanak. Több vitágot itt nemigen találunk. Van ugyan kertünkben még nárcis, pünkösdi rózsa, gyöngyvirág, liliom is, ezek azonban még téli álmukat alusszák.

Ezek az emberek mit csinálnak? Tisztogatják a gyümölcsfákat, Leszedik a hernyófészkeket, levágják a száraz ágakat Később permetezni is fognak. Annyi ellensége van a gyümölcsösnek, ha nem gondozzuk, nem ápoljuk fáinkat, a sok kártevő féreg teljesen letarolja a lombzatot s elpusztítja a termést.

Azok ott forgatják a földet. Mi nem ásatunk, hanem forgattatjuk a földet. Kapával jobban meg lehet munkálni a talajt, mint ásóval. Ott két ember már az ágyásokat csinálja. Jó széles ágyakat mérnek ki. Hagymát tesznek bele. Holnap ültetni fognak. Elvetik a borsót, spenótot, sárgarépat, petrezselymet, reket.

A plántákat még nem rakják ki, mert az idő még bizonytalan. Egy éjjeli fagy mindent tönkre tehet, azért még várunk a plánták kirakásával.

Egyébként sok szép palántánk van, gyere, nézük meg! Ott vannak a melegágyak. Ezek valóban, igen szépek. Mikor csináltatok a melegágyakat? Február közepén megkezdtük a készítését s a hó végén már be is vetettük. Igen szépen kikelt minden, gyorsan fejlődött s megerősödött minden baj nélkül. Most már bármely pillanatban kirakhatjuk őket.

Mi van az üvegházatokban? Sétálj le, megnézzük! Ah, meglepő, micsoda ciklámenek. És ezek a cineráriák, ezek a primulák! Gyönyörű színvegyületek! Minő dús lombozatu, gazdag virágzatu példányok. Honann szereztétek a magot? Igazán, meglepően szép példányok. Látszik, hogy hozzáértő ember gondozza őket.

Látom, sok szép pálmátok, asparágusotok, dracénátok is van. Ezek között is igen szép példányok vannak. Sokért nem adnám ha szabad időmet én is ilyen kellemes helyen, ilyen szép és hasznos foglalkozással tölthetném.

Kirándulás a határban.

Rég óta vágyom, hogy a határba nagyobb kirándulást tegyek. Egyedül unalmas volna, megbeszélem a dolgot barátaimmal, hátha ők is velem tartanak.

Fiuk! Itt a gyönyörű tavasz s mi még ki se néztünk a határba!

Mikor megyünk ki? Gyerünk szombatn délután. Helyes, félkettőkor indulunk innen. Senki se maradjon el közületek. Elemózsíát mindenki hozzon magával.

Hála Isten, mind itt vagytok. Nem felejtetek el valamit magatokkal hozni? No, akkor előre, indulj! A kertek alján megyünk, hogy mielőbb szabadba jussunk. Nézetek, milyen sürgésforgás van a határban. Itt a rétet fogasolják. Ott szántanak vetnek. Az a két ember vajjon mit csinál? Szedi a kukoricatöveket, itt a gazdaember azzal főz.

A vetés jól telet, a búza, rozs bokros, erőteljes. Ha veszély nem éri, dús aratásunk lesz. Halljátok? a békák kezdenek életjelt adni magukról, kuruttyolnak. A góiyák még váratnak magukra, pedig a fecsék már megjöttek. Amott pacsirta száll a levegőbe. Milyen vígan énekel.

Ne siessetek olyan nagyon. Nem azért jöttünk, hogy agyonhajszoljuk magunkat s otthon majd meg se tudjunk mozdulni a fáradtságtól. Kellemesen nézdelődjünk. Lássátok, már itt vagyunk az erdő alatt. Mennyi hóvirág, mennyi kökőrcsin és nárcis! Milyen kedves, szép helyek ezek. Nincs szebb a természetnél. Hát még, ha minden ki fog zöldelni! Akkor majd egész napos kirándulásra jövőnk ki szüleinkkel.

Fiúk, ezen a szép helyen tartsunk egy kis pihenőt s fala-

tozzunk valamit. Azt hiszem, ti is éhesek vagytok már? Te mit hoztál? Hát te? A földre le ne üljeteK, mert még nedves, hideg, vigyázzatok, meg ne hüljeteK!

Tüzet ne rakjateK, mert nem szabad. Sajnos, szalonnát nem süthetünk. Nem baj, jó lesz így is! Fő, hogy van étvágy. Hm, te már végeztél is? Farkasétvágyam van. Alig vártam, hogy falatozhassak valamit.

No, most még kissé beljebb megyünk az erdőbe. Egy pár vadrózsatövet szeretnék hazavinni, hogy otthon beszemezhessem. Anyám már tavaly is kért, hogy pótoljam a kiszáradt töveket. Most itt a jó alkalom, örömmel megteszem. Amott látok is már egy hatalmas vadrózsa bokrot. Gyerünk oda. Csak a szép, fiatal, erőteljes hajtásokat szedem ki. Elhoztam kéziásomat, egy-kettőre kiemelem vele.

Kettő, négy, hat, nyolc, tiz, tizenkettő. Ennyi elég is. Összekötöm, így ni. Fiuk, most már indulhatunk hazafelé!

Időjárás.

Napok óta tart ez e nedves, hideg idő! Teljesen beteggé tesz. Az ember ki nem mehet, a lakásban meg nincs tere, ahol egy kis mozgást végezhetne.

Na, végre csakhogY egy kis jó idő is van már. Milyen más az élet. Az ember egészen új életre kel, ha felragyog a Nap. Azt hiszem, most már tartós időnk lesz. Szükség is volna rá, mert igen elmaradtunk a mezei munkával. Tavaly ilyenkor már minden meg volt kapálva, most még a szántással sem végeztek mindenütt.

Tartós szárazság van, jó volna egy kiadós eső. Minden megáll a fejlődésben. A búza már sárgulni kezd. Kinn jártam a hátrában, a legelő sül kifele. Még pár ilyen nap s a jószág éhen vész.

Erős borulat jön. A szelét már érezni lehet. Úgy látszik, vihar készül. Huj, micsoda itéletidő. Ömlik az eső. Hallatlan orkán, recseg-rgpog minden. A fákat csak úgy tördeli, a háztetőket röpíti össze-vissza. Több helyen a villám is lecsapott. Az utcákat elöntötte a víz. Szerencse, hogy jég nem esik, az teljessé tenné a pusztítást. Azt hiszem, ebben a kánikuláris forróságban még lesz egy pár ilyen zivataros napunk.

Az idő hűvöstre fordult, reggelenként erős harmatok vannak. A nap már nem tud úgy felmelegedni. Közeleg az ősz. Észrevétlenül jön. Egy-egy hulló sárga falevél jelzi, hogy már itt is van. Korán ébredtem, sűrű ködöt láttam. A kertek felé vonult. Tartok tőle, nagy kárt tesz a szőlőben, gyümölcsben, paradicsomban.

Szép őszünk van. Tartós, száraz idő. Kedvez a betakarítás-

nak. Érleli a szőlőt, gyümölcsöt. Ha így tart tovább, pompás szüretünk lesz.

Megváltozik az idő. Egész éjjel nem tudtam aludni. Minden porcikámat, mintha törték-zuzták volna. Mindig megszenvedem, ha fordulat áll be az időben. Biztosan havazni fog. Sötét, nehéz felhők úsznak az égen. Kezd szállingózni a hó. Úgy látszik, korán beáll a tél. Napok óta erős derek vannak. Reggel minden zúzmarás volt.

Ah, leesett az első hó, minden fehér. Szeretem az ilyen szép téli képet. Kiderült, fényesen ragyognak a csillagok. Az éjjel erős fagy lesz. Hűj, micsoda ropogós idő. Minden befagyott. Holnap mehetünk korcsolyázni. Jó, hogy rendbe hoztam a korcsolyámat. Kis szánkómat is előkerestem s lehoztam a padlásról. Délután a domb oldalról fogok ereszkedni.

A télnek is meg van a maga öröme. A disznóölés, a szánkázás, korcsolyázás, havazódás stb. sok örömet okoz kicsinek-nagynak egyaránt.

Az ember lakóhelye.

A lakás az idő viszontagságai és az életet veszélyeztető körülmények ellen nyújt védelmet. Az ős ember sziklarepedésekben, barlangokban húzta meg magát. A nomád, pásztor népek sátrak alatt élnek. A földmivelők tanyán, falvakban laknak. Az iparosok, kereskedők, hivatalnokok főként városokban tömörülnek.

Tanyák a városoktól távol eső szántóföldeken keletkeznek.

Hogy a gazda ne legyen kénytelen idejét vesztegetni a lakásától távol eső birtokára való naponkénti jövés-menéssel, ott, a helyszínen a maga és cselédjei számára házat—, állatjai részére istállót épített. Élete nagy részét azután kinn tölti a tanyán.

A tanyai élet az év enyhe szakaiban kellemes és egészséges. A nap felkelésében, lenyugvásában való gyönyörködés, a pacsirta dala, a juhnyáj méla kolompolása, a fűrj pitypalatyolása, a szorgalmas munkát gazdagon jutalmazó istenáldása megelégedetté, boldoggá teszi a szerény igényű tanyai népet.

A hideg, nedves idő beálltával azonban aki csak teheti, menekül a tanyáról be a faluba, városba.

A falu több kényelmet nyújt az embernek, mint a tanya. Vannak télen is járható utai. A házak sűrűn állnak egymás mellett, a szomszédok, rokonok, jó barátok felkereshetik egymást és kellemesen elszórakozhatnak a hosszú, sötét téli estéken. A gyermekek iskolába, a felnőttek templomba járhatnak. Ünnepeyeiken, előadásokon vehetnek részt, sőt egyik-másik helyen rádiót is hallgathatnak, moziba járhatnak stb.

Tanyán mindez nem történhetik meg. A tanyák egymástól távol vannak. Utak nincsenek. A feneketlen nagy sár, a nagy

távolság elválasztja egymástól az embereket, akik bizony nagyon magukra vannak hagyatva.

Legszívesebben laknak az emberek városokban. Ez érthető is, mert a város nyújt az embernek legtöbb kényelmet. Kövezett, aszfaltozott útain, utcáin a közlekedés sohasem szünetel. Villamosai, autbuszai bármely pillanatban repítik az embert a város legtávolabbi pontjára. A villany, gázvilágítás nappali fényt áraszt éjjel is a városra. A lakásokban, mellékhelyiségekben nem kell kinlódni a mész, gyertya vagy petróleumlámpa gyújtásával. Elég a kapcsolónak egyetlen kézmozdulattal történő elcsavarása s fellobban a világosságot adó, teljes tökéletességű fény ott, ahol arra éppen szükségünk van.

Városon a kútát rángatni, a vizet a lakásba be s onnan kihurcolni nem kell. Egy jelentéktelen kézmozdulattal elfordítjuk a vízcsapot s konyhánkban felbuggyan a legegészségesebb forrás kristálytisztá, üdítő vize és rendelkezésünkre áll, amíg csak akarjuk.

Városban mindahhoz, amire az embernek szüksége van, ami az életnek kellemessé, széppé tételéhez szükséges, könnyen hozzá lehet jutni. Lakásunkból akár ki se mozduljunk, mindent helyünkbe hoznek, ha van hozzá elég pénzünk.

Falun és különösképen tanyán mindenhez nehéz hozzájutni. A legközöségesebb dolgok beszerzése végett is hosszú, fáradságos utakat kell megtenni.

A városi embernek a maga nagyobb kényelmét azonban drágán kell megfizetnie. Hogy a létfenntartáshoz szükséges tömör pénz megszerzhesse, igen sokat, aránytalanul többet kell dolgoznia, mint a falusi embernek. Ezért a városi ember keveset pihen, egész nap lótfut, munkálkodik, hogy minél több pénzt szerezhessen.

E könyvecskének végére értünk. Voltak, akik minden nehézség nélkül átsiklottak az egyes hangok képzésén, az előirt hangoztatási és beszédgyakorlatokon. Voltak, akiknek egy-két hang próbára tette erejét, de bizonyára voltak olyanok is, kiknek minden erejük tevékeny megfeszítésére, sok-sok próbálkozásra volt szükségük, míg hibásképzésü hangjaik természetes, könnyed kiejtését elsajátították.

Egyiknek kevesebb, másiknak több, harmadiknak talán sok időre volt szüksége, hogy célját elérhesse. Soknak beszédhibája teljesen megszűnt, sokaknál örvendetes, másoknál valamelyes javulást eredményeztek a végzett gyakorlatok, olyanok azonban nincsenek, akik teljesen hiába való munkát végeztek.

A további teendők nem az, hogy e könyvet sutba dobjuk, hanem, hogy gondosan megőrizzük s ha egyik-másik hangnál később gátlás lépne fel, e könyvben foglalt gyakorlatokat naponként mindaddig végezzük, míg a kiejtés teljesen gátlásnélkülivé válik.

TARTALOMJEGYZÉK.

A nyelv keletkezése		5 oldal
Kit nevezünk beszédhibásnak ?	— — — —	
Beszédhibások tehetség szerinti megoszlása		
Hogyan történik a megszólalás ?	— — — —	6 "
A hangok osztályozása a képzés módozata szerint	— —	7 "
A beszédhiba lényege		
Gyógyítható-e a beszédhiba ?	— — — —	8 "
Lélekzés	— — — —	9 "
Szólalók gyakorlása, az a képzése, gyakorlása	— — — —	10 "
Az o, u képzése, gyakorlása	— — — —	11 "
Tudnivalók, az e képzése, gyakorlása	— — — —	12 "
Az é, i, j, ly, ö, képzése, gyakorlása	— — — —	13 "
Az ü képzése, gyakorlás. Tudnivalók	— — — —	14 "
A m képzése, gyakorlás	— — — —	15 "
A n " " "	— — — —	16 "
A ny " " "	— — — —	17 "
A l " " "	— — — —	19 "
A r képzése, gyakorlása	— — — —	20 "
Tudnivalók. A v képzése, gyakorlása	— — — —	21 "
A z képzése, gyakorlása	— — — —	22 "
A zs képzése, " "	— — — —	23 "
Tudnivalók	— — — —	24 "
A b képzése, gyakorlása	— — — —	25 "
A d " " "	— — — —	26 "
A gy " " "	— — — —	27 "
A g " " "	— — — —	28 "
Tudnivalók. A f képzése, gyakorlása	— — — —	29 "
A sz képzése, gyakorlás	— — — —	30 "
A s " " "	— — — —	31 "
A p " " "	— — — —	32 "
A t " " "	— — — —	33 "
A ty " " "	— — — —	34 "
A k " " "	— — — —	35 "
A c " " "	— — — —	36 "
A cs " " "	— — — —	37 "
Gyakori szólamok gyakorlása. H kezdet	— — — —	38 "
Á kezdet	— — — —	39 "
A " " " "	— — — —	40 "
O " " " "	— — — —	41 "
U " " " "	— — — —	42 "
E " " " "	— — — —	43 "
É " " " "	— — — —	44 "
I, Ö " " " "	— — — —	45 "
Ü " " " "	— — — —	46 "
F, Sz, s kezdetű gyakori szólamok	— — — —	47 "
V, Z, M, N, P kezdetű	— — — —	48 "
T, K, Cs, B " " "	— — — —	49 "
D, Gy, G, R " " "	— — — —	50 "
Egy tárgy köré csoportosuló gyakori szólamok. Étkezéskor. Iskolai élet	— — — —	51 "
Tavasszal a kertben	— — — —	52 "
Kirándulás a határban	— — — —	53 "
Időjárás	— — — —	54 "
Az ember lakóhelye	— — — —	55 "

LOPTAM

A DEBRECENI REF. TANÍTÓKÉPZŐ
PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁRÁBÓL

№. 143
Markovico 17

Собрание
Классика